

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.7.3.22>

NAUKOWE PODSTAWY INDYWIDUALNEGO PROFILAKTYCZNEGO ZAPOBIEGANIA PRZESTĘPCZOŚCI W INSTYTUCJACH KARNO-WYKONAWCZYCH TYPU ZAMKNIĘTEGO

Yan Strelyuk

*kierownik Katedry Działalności Prawnej i Antykorupcyjnej
Międzyregionalnej Akademii Zarządzania Personelem,
kandydat nauk prawnych (Kijów, Ukraina)
ORCID: 0000-0003-3337-1286
e-mail: YanStrelyuk77@ukr.net*

Adnotacja. W artykule ujawniono naukowe podstawy indywidualnego profilaktycznego zapobiegania przestępstwom w instytucjach karno-wykonawczych typu zamkniętego. Stwierdzono, że problem ten na poziomie podstaw naukowych jest mało zbadany. Wskazano, że indywidualne profilaktyczne zapobieganie przestępstwom w instytucjach karno-wykonawczych typu zamkniętego jest pracą z określoną kategorią skazanych, których zachowanie wskazuje na możliwość popełnienia przez nich podczas odbywania kary nowego przestępstwa karnego. Wyróżniono trzy etapy indywidualnego profilaktycznego zapobiegania przestępstwom w instytucjach karno-wykonawczych typu zamkniętego. Udowodniono, że indywidualne środki zapobiegania przestępstwom w instytucji karnej i wykonawczej mają na celu identyfikację skazanych skłonnych do popełnienia nowych przestępstw, a także wywieranie wpływu zapobiegawczego na nich i środowisko, aby zapobiec tym przestępstwom w instytucjach karno-wykonawczych.

Słowa kluczowe: podstawy naukowe, etapy, zapobieganie, skazany, indywidualny profilaktyczny, wykroczenia, instytucja karno-wykonawcza.

SCIENTIFIC FOUNDATIONS OF INDIVIDUAL PREVENTIVE PREVENTION OF CRIMINAL OFFENSES IN CRIMINAL-EXECUTIVE INSTITUTION

Yan Strelyuk

*Candidate of Law,
Applicant at the Department of Law Enforcement and Anti-Corruption Activities
Interregional Academy of Personnel Management (Kyiv, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0003-3337-1286
e-mail: YanStrelyuk77@ukr.net*

Abstract. The article reveals the scientific principles of individual preventive prevention of criminal offenses in closed penitentiary institutions. It is established that this problem is little studied at the level of scientific principles. It is noted that individual preventive prevention of criminal offenses in closed penitentiary institutions is work with a certain category of convicts, whose behavior indicates the possibility of committing a new criminal offense while serving their sentence. There are three stages of individual preventive prevention of criminal offenses in closed penitentiary institutions. It has been proved that measures of individual prevention of criminal offenses in a criminal-executive institution are aimed at identifying convicted persons prone to committing new criminal offenses, as well as the implementation of preventive effects on them and the environment to prevent these offenses in a criminal-executive institution.

Key words: scientific foundations, prevention, convicted, individual-preventive, offense, criminal-executive institution.

НАУКОВІ ЗАСАДИ ІНДИВІДУАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНОГО ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧИХ УСТАНОВАХ ЗАКРИТОГО ТИПУ

Ян Стрелюк

*кандидат юридичних наук,
здобувач кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності
Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна)
ORCID ID: 0000-0003-3337-1286
e-mail: YanStrelyuk77@ukr.net*

Анотація. У статті розкрито наукові засади індивідуально-профілактичного запобігання кримінальним правопорушенням у кримінально-виконавчих установах закритого типу. Встановлено, що ця проблема на рівні наукових засад є малодослідженою. Зазначено, що індивідуально-профілактичне запобігання кримінальним правопорушенням у кримінально-виконавчих установах закритого типу – це робота з певною категорією засуджених,

поведінка яких свідчить про можливість вчинення ними під час відбування покарання нового кримінального правопорушення. Виокремлено три етапи індивідуально-профілактичного запобігання кримінальним правопорушенням у кримінально-виконавчих установах закритого типу. Доведено, що заходи індивідуальної профілактики кримінальних правопорушень у кримінально-виконавчій установі спрямовані на виявлення засуджених осіб, схильних до вчинення нових кримінальних правопорушень, а також здійснення профілактичних впливів на них та навколишнє середовище для запобігання цим правопорушенням у кримінально-виконавчих установах.

Ключові слова: наукові засади, етапи, запобігання, засуджений, індивідуально-профілактичний, правопорушення, кримінально-виконавча установа.

Вступ. Важливе місце в системі запобігання кримінальним правопорушенням у кримінально-виконавчих установах закритого типу (далі – КВУЗТ) Державної кримінально-виконавчої служби України (далі – ДКВС України) посідають індивідуально-профілактичні заходи, які між собою взаємозв'язані та вирішують єдине завдання, а саме запобігти в КВУЗТ вчиненню засудженими нового кримінального правопорушення.

Варто зазначити, що проблема запобігання кримінальним правопорушенням у КВУЗТ на рівні наукових засад індивідуально-профілактичного запобігання у кримінологічній науці не піддавалась глибокому системному розробленню. Навіть у спеціальних дослідженнях зарубіжних і вітчизняних учених це питання майже не піднімалось, а якщо і досліджувалось, то лише поверхово, тому запобігання кримінальним правопорушенням у КВУЗТ на рівні індивідуально-профілактичних заходів не може здійснюватися стихійно, безсистемно, воно обов'язково повинне мати науково обгрунтоване бачення.

Основна частина. Метою статті є окреслення основних наукових засад індивідуально-профілактичних заходів запобігання кримінальним правопорушенням у КВУЗТ та обгрунтування на їхній основі висновків про можливе приведення процесу поводження з ув'язненими та засудженими у відповідність міжнародним стандартам.

Аналіз останніх досліджень свідчить про те, що найбільш розвиненим напрямом знань про наукові засади індивідуально-профілактичного запобігання кримінальним правопорушенням у КВУЗТ традиційно продовжує залишатися галузь кримінального, кримінально-виконавчого права та кримінології. Серед учених, які вивчають це питання, слід назвати таких, як Ю.М. Антонян, А.І. Богатирьов, І.Г. Богатирьов, О.І. Богатирьова, В.В. Голіна, Б.М. Головкін, І.М. Даншин, Т.А. Денисова, О.М. Джужа, В.М. Дрьомін, О.І. Іваньков, В.В. Коваленко, О.Г. Колб, І.О. Колб, І.М. Копотун, О.В. Краснокутський, А.Л. Колодчина, О.В. Лисодед, Л.О. Мостепанюк, П.П. Михайленко, Ю.В. Орел, М.С. Пузирьов, Г.О. Радов, О.В. Старков, А.Х. Степанюк, О.В. Хорошун, П.Л. Фріс, В.Б. Шабанов, О.О. Шкута, С.В. Царюк.

Нагадаємо, що вихідним центральним положенням, яким керувались вчені під час формулювання наукових засад індивідуально-профілактичного запобігання кримінальним правопорушенням у КВУЗТ, є саме засуджена особа, що становить джерело суспільно-небезпечних протиправних дій, хоча вчиненню нового кримінального правопорушення можуть сприяти як внутрішні, так і зовнішні умови. Зазначене положення є особливо важливим для діяльності КВУЗТ.

Варто також зазначити, що серед вітчизняних науковців відсутня єдність позиції стосовно тлумачення поняття «індивідуально-профілактичне запобігання». Одні науковці вважають, що індивідуально-профілактичне запобігання кримінальним правопорушенням може розглядатися тільки в єдності загальносоціальних та спеціально-кримінологічних заходів (Колб, 2020: 39). Інші вчені вважають, що індивідуально-профілактичне запобігання кримінальним правопорушенням – це різновид запобігання злочинності щодо конкретної особи, воно становить ту його частину, яка здійснюється на стадії, котра передуює виникненню злочинного наміру (Сподарик, 2018: 176). До речі, сама кримінологічна наука розглядає індивідуально-профілактичне запобігання як запобігання, що здійснюється стосовно конкретної особи – потенційного злочинця (Голіна, 2011: 39).

Водночас зарубіжні вчені взагалі індивідуально-профілактичне запобігання кримінальним правопорушенням розглядають як усунення небезпеки та вплив на тих осіб, від яких можна очікувати вчинення злочинів, та на їх соціальне середовище (Долговая, 2005: 383). Зокрема, зарубіжний учений В.Д. Малков у своїх роботах зазначає, що індивідуально-профілактичне запобігання кримінальним правопорушенням – це діяльність державних і недержавних органів, організацій та їхніх представників з виявлення осіб з огляду на поведінку яких можна очікувати вчинення злочинів; здійснення впливу на них та оточуюче середовище для позитивного корегування поведінки цих осіб, ліквідації або нейтралізації фактів, діючих у цьому середовищі (Малков, 2006: 163).

Отже, узагальнюючи наукові позиції вітчизняних і зарубіжних учених, доходимо висновку, що індивідуально-профілактичне запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються в КВУЗТ, – це комплекс індивідуально-профілактичних заходів, що здійснюються відповідними спеціальними суб'єктами запобігання стосовно засуджених, схильних до вчинення нового кримінального правопорушення, а також здійснення виховного та профілактичного впливу для їхнього виправлення та ресоціалізації.

За основу розгляду заходів індивідуально-профілактичного запобігання кримінальним правопорушенням у КВУЗТ ми взяли запропонований вченими І.В. Каретніковим та О.П. Василюгою такий поділ:

- 1) виявлення осіб, від яких найімовірніше можна очікувати вчинення в КВУЗТ нових кримінальних правопорушень;
- 2) вивчення особових справ та карток профілактичного впливу в часи, коли засуджена особа перебувала у слідчому ізоляторі;
- 3) здійснення щодо засуджених заходів виправлення і ресоціалізації (Каретников, Василюга, 1984: 8).

Отже, поділяючи думку названих авторів, ми розглянемо заходи індивідуально-профілактичного запобігання кримінальним правопорушенням у КВУЗТ, виходячи з таких етапів. Перший етап індивідуально-профілактичного запобігання кримінальним правопорушенням у КВУЗТ полягає у виявленні засуджених, схильних до протиправної поведінки, тобто осіб, які володіють психологічними якостями лідерів та організують у КВУЗТ угруповання негативної спрямованості.

До речі, як показало проведене нами дослідження, саме угруповання негативної спрямованості є організатором вчинення в КВУЗТ нових кримінальних правопорушень. Зокрема, до них належать ухилення від відбування покарання у вигляді обмеження волі та позбавлення волі (ст. 390 КК України); злісна непокоря вимогам адміністрації установи виконання покарань (ст. 391); дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань (ст. 392); втеча з місця позбавлення волі або з-під варти (ст. 393); втеча зі спеціалізованого лікувального закладу (ст. 394). В угрупованнях негативної спрямованості сильно поширені азартні ігри, вживання спиртовмісних речовин і наркотичних засобів. Зазначені особи байдужі до заходів соціально-виховної роботи.

Однак не тільки з лідерами негативних угруповань слід проводити індивідуально-профілактичну роботу. Ми поділяємо позицію вітчизняного вченого І.М. Копотуна щодо того, що на профілактичний облік у КВУЗТ мають бути поставлені всі засуджені, які прираховують себе до лідерів та «авторитетів» злочинного середовища, «зłodів у законі»; засуджених за злочини проти основ національної безпеки; засуджених за вбивство на замовлення; засуджених за бандитизм; схильних до вживання та поширення наркотичних та одурманюючих речовин, спиртних напоїв; схильних до втечі та злісної непокори вимогам адміністрації, а також дій, що дезорганізують роботу установ, схильних до вчинення суїциду та заподіяння тілесних ушкоджень тощо (Копотун, 2013: 467–468).

Водночас суспільна небезпека вчинення нових кримінальних правопорушень в КВУЗТ має свою специфіку і підвищується через те, що за їхньою допомогою не тільки порушується нормальна діяльність установ, що забезпечують порядок та умови виконання та відбування покарання, але й створюються сприятливі умови для групової непокори, масових заворушень, втеч тощо.

Як показали результати нашого дослідження, зазначені заходи реалізуються у межах змісту індивідуальної програми соціально-виховної роботи, що складається на кожного засудженого, позбавленого волі, за результатами медичного обстеження, первинної психодіагностики, психолого-педагогічного вивчення та на підставі кримінологічної, кримінально-правової характеристики, що затверджується начальником колонії (ч. 2 ст. 95 КВК України) (Кримінально-виконавчий кодекс України, 2003).

Додатковим аргументом з огляду на це виступають положення п. 1 розділу XXIII Правил внутрішнього розпорядку установи виконання покарань, відповідно до яких задля підтримання належного правопорядку в установі, запобігання кримінальним правопорушенням серед засуджених здійснюється комплекс спеціальних профілактичних заходів щодо виявлення, постановки на облік та організації нагляду за особами, схильними до вчинення правопорушень (Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, 2018).

Другим етапом індивідуально-профілактичного запобігання кримінальним правопорушенням у КВУЗТ є вивчення засуджених, схильних до протиправної поведінки для планомірної та диференційованої організації процесу запобіжного впливу. Зокрема, на цьому етапі індивідуально-профілактичного запобігання вжиття заходів відбувається з урахуванням специфічних рис особистості правопорушників, ступеня їхньої соціальної занедбаності, небезпеки вчиненого раніше кримінального правопорушення та інших даних, що мають значення для правильного вибору засобів виправлення та ресоціалізації засуджених.

Крім того, важливим елементом індивідуально-профілактичного запобігання кримінальним правопорушенням у КВУЗТ є відомості кримінально-правового характеру про особу засудженого, такі як кількість судимостей; строк відбування покарання у місцях позбавлення волі; тип установи; характер кримінальних правопорушень та строк призначеного покарання; дані про останню судимість; наявність та роль співучасників під час вчинення кримінального правопорушення (одноосібно або у складі злочинної групи); дані про вчинені кримінальні правопорушення під час відбування покарання; застосування до нього звільнення з випробуванням, умовно-дострокове звільнення, заміна невідбутої частини покарання більш м'яким; зміна умов відбування покарання.

Щодо цього варто погодитися зі вченим Е.Ф. Побігайлом у тому, що особу злочинця не можна вивчати у відриві від вчиненого ним злочину, оскільки антисуспільна спрямованість особи знаходить свій зовнішній вираз в об'єктивній стороні злочинного посягання, конкретному характері та обстановці тих або інших дій злочинця (Побігайло, 1976: 34).

Варто наголосити на тому, що нині для організації індивідуально-профілактичного запобігання кримінальним правопорушенням у КВУЗТ велике значення має робота психологічної служби ДКВС України. Саме психологи можуть надати допомогу оперативним працівникам, начальникам соціально-психологічної роботи у вивченні характеру та поведінки засудженого, а саме визначити, наскільки він скромний, грубий, спокійний, дратівливий, запальний, озлоблений, агресивний, слабовільний, егоїстичний; чи здатний стримувати свої психічні прояви; чи відрізняється самовладанням; чи визнає морально-етичні норми; чи схильний до паразитичного існування; який має ступінь ризику кримінальної поведінки (Крейдун та ін., 2007: 29).

Інформацію, отриману від працівників психологічних служб, оперативні підрозділи КВУЗТ можуть використовувати під час залучення до конфіденційного співробітництва, виявлення намірів засудженого,

розміщення по відділеннях тощо, тому ефективність індивідуальної роботи багато в чому залежить від повноти зібраної інформації про засудженого. У ній мають бути відображені його вікові особливості, загальноосвітній рівень, соціальна спрямованість, сімейний стан, рід трудової діяльності на волі, наявність спеціальності, стан здоров'я, зв'язки, схильність до алкоголю та наркотиків, інтереси, захоплення, звички, мотиви протиправної поведінки тощо (Носенко, 2016: 178).

Для з'ясування та аналізу характеристики осіб адміністрація КВУЗТ та оперативні працівники отримують таку інформацію з різних джерел. До них, зокрема, належать різні документи, а саме: особові справи засуджених; скарги та заяви засуджених, їхніх родичів та інших осіб; матеріали медичних частин установи; матеріали інших частин і служб установи, відомчих перевірок, подань прокуратури; характеристики слідчого та орієнтування адміністрації слідчого ізолятора або установи виконання покарань, де засуджений тримався раніше; повідомлення органів внутрішніх справ; особисті спостереження оперативних працівників; розвідувальне опитування засуджених; опитування засуджених із використанням поліграфа; інформація від негласного апарату; переписка засуджених (Носенко, 2016: 179).

До речі, за нашим дослідженням, саме отримана первинна інформація про вищезазначених осіб обов'язково перевіряється. Під час її підтвердження відбувається вжиття заходів щодо ретельного вивчення особистості засудженого та встановлення за ним повсякденного спостереження з боку працівників відділу нагляду й безпеки, психологів, начальників соціально-психологічних відділень, медичних працівників, а також негласного апарату.

Третій етап індивідуально-профілактичного запобігання кримінальним правопорушенням у КВУЗТ пов'язаний зі вжиттям заходів, спрямованих на виправлення та ресоціалізацію засудженого, а також схилення його до відмови від вчинення нового кримінального правопорушення. Важлива роль на цьому етапі відводиться суб'єктам запобігання, таким як оперативні підрозділи КВУЗТ.

Для вжиття окремих заходів можуть залучаються також інші суб'єкти запобігання, зокрема начальники соціально-психологічних відділень, працівники відділу нагляду й безпеки, психологи. Працівники відділу соціально-виховної та психологічної роботи під час індивідуальних бесід роз'яснюють лідерам злочинного середовища згубність вчинюваних ними правопорушень, відповідальність за вчинені діяння, використовують у виховному процесі можливості родинних та інших позитивних зв'язків, вживають заходів заохочення та стягнення.

З огляду на те, що вжиття заходів індивідуально-профілактичного запобігання кримінальним правопорушенням у КВУЗТ залежить від відповідних суб'єктів, нами під час дослідження було встановлено, на жаль, їхній низький рівень діяльності у цьому напрямі, про що свідчить те, що у 70–80% зазначені суспільно небезпечні діяння вчиняли особи, які не перебували на профілактичних обліках слідчих ізоляторів та установ виконання покарання, а понад 60% таких засуджених мали по два й більше дисциплінарні стягнення, але не були визнані злісними порушниками, бо за формальними підставами не підпадали під дію ст. 133 КВК України з цих питань (Гула, 2017: 20).

Варто також звернути увагу на проблему заходів індивідуально-віктимологічного запобігання кримінальним правопорушенням у КВУЗТ. Сутність цієї проблеми полягає в тому, що у структурі позбавлених волі засуджених майже 30% складають особи, які належать до категорії наркоманів та алкоголіків (Журавська, 2012: 4).

Крім того, результати вивчення індивідуальних програм соціально-виховної роботи із засудженими засвідчили, що у їхньому змісті майже відсутні профілактичні заходи, спрямовані на запобігання потраплянню до цих осіб заборонених предметів, виробів і речовин, або вони зведені до формалізму з огляду на те, що на зазначені цілі кошти з Державного бюджету України майже не виділяються, позаяк корегування психіки та загально здоров'я такої категорії засуджених має здійснюватися у спеціальних лікарнях, що у сфері виконання покарань України не функціонують саме через брак коштів (Про схвалення Концепції реформування (розвитку) пенітенціарної системи України, 2017).

Отже, віктимізація цих осіб у місцях позбавлення волі є очевидною, тому має бути включена у спеціальний розділ тих державних програм, що стосуються реформування сфери виконання покарань України. Про наявність зазначеної проблематики свідчать також результати емпіричних матеріалів, отриманих під час нашого дослідження.

Так, під час проведеного опитування засуджених стосовно можливості на індивідуально-профілактичному рівні запобігти вчиненню у КВУЗТ нового кримінального правопорушення позитивно відповіли 139 із 465 респондентів, або 20%; негативну відповідь надали 83 засуджених (12%); відповідь, що частково це можливо, відповіли 243 особи (68 %). Зі свого боку персонал УВП на це ж запитання дав такі відповіді: «так» – 154 із 262 респондентів, або 69%; «ні» – 19 (3%); «частково» – 89 (28%).

Висновки. Отже, роблячи загальні висновки вищенаведеного, зазначимо таке:

1) завдяки проведеному дослідженню встановлено сутність та зміст індивідуально-профілактичного запобігання кримінальним правопорушенням у КВУЗТ, що здійснюють відповідні суб'єкти запобігання відповідно до приписів нормативно-правових актів;

2) доведено, що заходи індивідуально-профілактичного запобігання кримінальних правопорушень у КВУЗТ спрямовані на виявлення засуджених, схильних до вчинення нових кримінальних правопорушень, а також здійснення на них і оточуюче середовище профілактичного впливу для недопущення зазначених правопорушень у КВУЗТ;

3) виокремлено групу заходів індивідуально-профілактичного запобігання кримінальним правопорушенням у КВУЗТ серед яких слід назвати обов'язкове виявлення осіб, які реально схильні до вчинення нового кримінального правопорушення; проведення ґрунтовного аналізу поведінки цих осіб для встановлення джерел негативного впливу на них; виявлення причин та умов негативного впливу на засуджених в КВУЗТ; контроль за поведінкою осіб, схильних до вчинення нового кримінального правопорушення в КВУЗТ; проведення щоквартальних перевірок результатів вжитих заходів індивідуально-профілактичного запобігання кримінальним правопорушенням в КВУЗТ.

Список використаних джерел:

1. Голіна В.В. Запобігання злочинності (теорія і практика) : навчальний посібник. Харків : Національна юридична академія України, 2011. 120 с.
2. Гула Л.Ф. Організаційно-правові заходи протидії протиправній діяльності кримінальних лідерів в установах пенітенціарної системи України : монографія / за заг. ред. В.Л. Ортинського. Львів : вид-во Львівської політехніки, 2017. 380 с.
3. Журавська З.В. Віктимологічні засади боротьби зі злочинністю у місцях позбавлення волі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 ; Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2012. 20 с.
4. Каретников И.В., Василега О.П. Организационно-тактические основы предупреждения преступлений против жизни и здоровья оперативными частями ИТУ : учебное пособие. Москва : Академия МВД СССР, 1984. 36 с.
5. Колб О.Г. Кримінальна субкультура та її вплив на насильство в місцях несвободи. *Щорічні читання наукової школи «Інтелект»* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 25 травня 2020 р.). Чернігів: Університет державної фіскальної служби. 2020. С. 45–47.
6. Копотун І.М. Запобігання злочинам, що призводять до надзвичайних ситуацій у виправних колоніях : монографія. Київ : Золоті ворота, 2013. 472 с.
7. Крейдун Н.П., Лактіонов О.М., Сорока А.В., Скоков С.І. Основи пенітенціарної психології : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2007. 140 с.
8. Криминология : учебник для вузов / под общ. ред. А.И. Долговой. 3-е изд., перераб. и доп. Москва : Норма, 2005. 912 с.
9. Криминология : учебник / под ред. В.Д. Малкова ; 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Юстицинформ, 2006. 528 с.
10. Кримінально-виконавчий кодекс України : Закон України від 11 липня 2003 р. № 1129-IV.
11. Носенко В.А. Запобігання злочинам проти життя та здоров'я особи в кримінально-виконавчих установах закритого типу : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08. Дніпро : Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2016. 240 с.
12. Побегайло Э.Ф. Криминологическая характеристика лиц, совершивших тяжкие насильственные преступления. *Криминологические исследования*. Вып. 4. Москва : изд-во ВНИИ МВД СССР, 1976. 60 с.
13. Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань : затв. Наказом Міністерства юстиції України від 28 серпня 2018 р. № 2823/5.
14. Про схвалення Концепції реформування (розвитку) пенітенціарної системи України : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 р. № 654-р.
15. Сподарик Н.І. Криминологічне запобігання підрозділами Національної поліції України насильницьким злочинам проти життя та здоров'я особи, що вчиняються студентами ВНЗ : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08. Львів, 2018. 279 с.

References:

1. Holina V.V. (2011). Zapobihannia zlochynnosti (teoriia i praktyka) [Crime prevention (theory and practice)]: navch. posib. Kharkiv : Nats. yuryd. akad. Ukrainy. 120 p. [in Ukrainian].
2. Hula L.F. (2017). Orhanizatsiino-pravovi zakhody protydii protypravni diialnosti kryminalnykh lideriv v ustanovakh penitentsiarnoi systemy Ukrainy [Organizational and legal measures to combat illegal activities of criminal leaders in the penitentiary system of Ukraine]: monohrafiia / za zah. red. prof. V.L. Ortynskoho. Lviv : Vyd-vo Lvivskoi politekhniki. 380 p. [in Ukrainian].
3. Zhuravska Z.V. (2012). Viktymolohichni zasady borotby zi zlochynnistiu u mistsiakh pozbavlennia voli [Victimological principles of combating crime in places of imprisonment]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08. Kyiv : Nats. akad. vnutr. sprav. 20 p. [in Ukrainian].
4. Karetnikov I.V., Vasilega O.P. (1984). Organizatsionno-takticheskie osnovy preduprezhdeniia prestuplenii protiv zhizni i zdorovia operativnymi chastiami ITU [Organizational and tactical bases for the prevention of crimes against life and health by the operational units of the correctional institution]: ucheb. posob. / M. : Akademiia MVD SSSR. 36 p. [in Russian].
5. Kolb O.H. (2020). Kryminalna subkultura ta yii vplyv na nasylstvo v mistsiakh nesvobody [Criminal subculture and its impact on violence in places of detention]. *Shchorichni chytannia naukovoi shkoly "Intelekt"*: materialy mizhnar. nauk.-praktych. konfer. (m. Chernihiv, 25 trav. 2020 r.). Chernihiv: Universytet derzhavnoi fiskalnoi sluzhby. pp. 45–47 [in Ukrainian].
6. Kopotun I.M. (2013). Zapobihannia zlochynam, sheho pryzvodiad do nadzvychaynykh sytuatsii u vypravnykh koloniiakh [Prevention of crimes leading to emergencies in penal colonies]: monohr. K. : Zoloti vorota. 472 p. [in Ukrainian].
7. Kreidun N.P., Laktionov O.M., Soroka A.V., Skokov S.I. (2007). Osnovy penitentsiarnoi psykholohii [Fundamentals of penitentiary psychology]: navch. posib. / Kh. : KhNU imeni V.N. Karazina, 140 p. [in Ukrainian].
8. Dolgovoi A.I. (red) (2005). Kriminologiya [Criminology]: ucheb. dlia vuzov; 3-e izd., pererab. i dop. M.: Norma, 2005. 912 p. [in Russian].

9. Malkova V.D. (red) (2006). Kriminologiiia [Criminology]: uchebnik; 2-e izd., pererab. i dop. M.: Iustitcinform. 528 p. [in Russian].
10. Kryminalno-vykonavchyi kodeks Ukrainy [Criminal Enforcement Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 11 lyp. 2003 r. № 1129-IV [in Ukrainian].
11. Nosenko V.A. (2016). Zapobihannia zlochynam proty zhyttia ta zdorovia osoby v kryminalno-vykonavchykh ustanovakh zakrytoho typu [Prevention of crimes against life and health of a person in closed penitentiary institutions]: dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08. Dnipro : Dnip. derzh. un-t. vnutr. sprav. 240 p. [in Ukrainian].
12. Pobegailo E.F. (1976). Kriminologicheskaia kharakteristika litc, sovershivshikh tiazhkie nasilstvennye prestupleniia [Criminological characteristics of persons who have committed serious violent crimes]. Kriminologicheskie issledovaniia. Vyp. 4. M. : Izd-vo VNII MVD SSSR. 60 p. [in Russian].
13. Pravyla vnutrishnoho rozporiadku ustanov vykonannia pokaran [Rules of procedure of penitentiary institutions]: zatv. nakazom Ministerstva yustytysii Ukrainy vid 28 serp. 2018 r. № 2823/5 [in Ukrainian].
14. Pro skhvalennia Kontseptsii reformuvannia (rozvytku) penitentsiarnoi systemy Ukrainy [On approval of the Concept of reforming (development) of the penitentiary system of Ukraine]: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13 ver. 2017 r. № 654-r [in Ukrainian].
15. Spodaryk N.I. (2018). Kryminolohichne zapobihannia pidrozdilamy Natsionalnoi politsii Ukrainy nasylnytskym zlochynam proty zhyttia ta zdorovia osoby, shcho vchyniautsia studentamy VNZ [Criminological prevention by the units of the National Police of Ukraine of violent crimes against life and health of a person committed by university students]: dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08. Lviv. 279 p. [in Ukrainian].